

Шинкаренко Т.І.*

СПІВПРАЦЯ РАДИ ЄВРОПИ Й ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

In this article the basic principles, forms, directions and substance of cooperation between the Council of Europe and United Nations are outlined.

У 1948 р. В. Черчилль у своїй промові на Конгресі Європи в Гаазі, говорячи про майбутню Раду Європи та її відносини з ООН, закликав до створення ряду регіональних рад, які відіграватимуть допоміжну роль і стануть могутніми опорами, на яких «велично й спокійно буде зведена всесвітня організація».

Співробітництво між Радою Європи і ООН розпочалося після підписання «Угоди між Генеральним Секретаріатом Ради Європи і Секретаріатом ООН» від 15 грудня 1951 р. Ця Угода була поновлена 19 листопада 1971 р. «Домовленістю щодо співпраці і зв'язку між Секретаріатами ООН і Ради Європи». Рада Європи також уклала угоди з деякими органами і спеціальними агенціями ООН, зокрема з МОП (1951), Верховним комісаром ООН зі справ біженців (1952), ЮНІСЕФ (1952 і 2007), Регіональним бюро ВООЗ (1952), ЮНЕСКО (1952), ФАО (1956). 17 жовтня 1989 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію, що містила пропозицію надати Раді Європи статус спостерігача (A/RES/44/6). Отже, Рада Європи була запрошена до участі в сесіях і роботі Генеральної Асамблеї ООН та її шести основних комісій.

Рада Європи продовжує тісну співпрацю з ЮНІСЕФ та іншими органами ООН, зокрема Верховним комісаром з прав людини, Бюро координації гуманітарних справ, ПРООН, Економічною комісією для Європи і Радою прав людини, також започатковані спільні програми з Альянсом цивілізацій. Співробітництво між ООН і Радою Європи зміцнюється завдяки прямим контактам між секретаріатами двох організацій і між спеціалізованими інститутами і органами ООН і Ради Європи. Генеральні секретарі обох організацій, зустрічаючись на різних заходах, порушують питання, які представляють спільний інтерес.

З 1994 р. запроваджено практику проведення щорічних Тристоронніх зустрічей на найвищому рівні, відомих як «три плюс» між Штаб-квартирою ООН у Женеві, ОБСЄ та Радою Європи за участю Європейської Комісії, Міжнародного Червоного Хреста та Міжнародної організації з міграції. До порядку денного цих зустрічей включаються як питання обміну думками щодо ситуації в конкретних регіонах та країнах, так і тематичні питання (наприклад, у 2007 р. – питання реалізації глобальної контртерористичної стратегії ООН, у 2008 р. – координації зусиль у сфері міжкультурного діалогу). Зустрічам на найвищому рівні передують цільові зустрічі експертів.

З 1998 р. Рада Європи бере участь у зустрічах на найвищому рівні між ООН та міжнародними регіональними організаціями. В ході щорічних дебатів у рамках Генеральної Асамблеї ООН, присвячених співпраці між ООН та Радою Європи, значна увага приділяється проблемам, пов'язаним із захистом спільних цінностей та принципів Ради Європи з особливим наголосом на запобіганні конфліктам і зміцненні миру. Рада Європи

*кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних організацій і дипломатичної служби Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

робить внесок у проведення спеціальних засідань міжнародних конференцій ООН, наприклад з таких питань, як «Жінки – 2000», «Соціальний розвиток», «Расизм і нетерпимість». Підтримуються контакти й тісне співробітництво офіційних осіб Ради Європи майже з усіма спеціалізованими агенціями та органами ООН. В цілях забезпечення прав людини Рада Європи вже тривалий час співпрацює з Верховним комісаром ООН з питань біженців з проблем притулку, статусу біженців й осіб без громадянства, а також з Управлінням Верховного комісара з прав людини.

Розвивається співробітництво Ради Європи та ООН у сфері попередження насильства по відношенню до жінок і захисту дітей. 23 січня 2007 р. Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) і Рада Європи підписали спільну Декларацію про зміцнення співробітництва в інтересах дітей. Партнерство буде спрямовано на розробку стратегій по розв'язанню й попередженню основних проблем, з якими стикаються діти, й проведення досліджень у цій сфері.

Важливим пріоритетом роботи Ради Європи є формування спільного європейського правового простору в інтересах захисту особи від сучасних викликів. В цих рамках Рада Європи зробила істотний внесок у глобальні антитерористичні зусилля під керівництвом ООН. Прийняті конвенції щодо попередження й припинення тероризму, про боротьбу з його фінансуванням, ведеться робота по захисту жертв терактів і кібертероризму. 1 червня 2007 р. набула чинності Конвенція про запобігання тероризму, яка була відкрита для підписання у травні 2005 р. у Варшаві на Третьому саміті голів держав та урядів Ради Європи. Ця конвенція є першим міжнародним договором, згідно з яким деякі види діяльності, що можуть призвести до терактів, такі, як підбурювання до тероризму, вербування та підготовка терористів, вважаються кримінальними злочинами. Вносячи зміни до існуючих договорів про екстрадицію та судове переслідування, конвенція також посилює міжнародне співробітництво у галузі запобігання терористичним актам. На 1 вересня 2009 р. конвенцію підписали 23 держави, двадцять з них, у тому числі Україна, її ратифікували. Діяльність Ради Європи у сфері боротьби з підбуренням до тероризму, вербуванням й підготовкою терористів цілковито співзвучна Резолюції Ради Безпеки ООН 1624 (2005). Встановлені щільні контакти Ради Європи з Контртерористичним комітетом і міжправовими службами організацій.

Рада Європи активно взаємодіє з ЮНЕСКО, в тому числі шляхом створення відкритої платформи міжорганізаційного співробітництва в інтересах міжкультурного діалогу. У Комітеті Міністрів Ради Європи у 2006 р. було прийнято рішення про підтримку Ініціативи ООН «Альянс цивілізацій». Ініціатива набуває особливого значення в умовах пошуку міжцивілізаційної згоди й розвитку діалогу між різними культурами й релігіями. Рада Європи також співпрацює з органами ООН у сфері ЗМІ, охорони навколишнього середовища, соціальної проблематики тощо.

Глави держав і урядів держав-членів Ради Європи на Третьому саміті організації у травні 2005 р. закликали Раду Європи «розвивати співпрацю з ООН та її спеціалізованими установами для просування універсальних цінностей, які поділяють держави - члени Ради Європи у сфері прав людини та для досягнення Цілей розвитку тисячоліття в Європі, прийнятих ООН».

У вересні 2005 р. Генеральний секретар Ради Європи Т.Девіс у виступі на сесії Генеральної Асамблеї ООН висловив бачення основних напрямів співпраці Ради Європи з ООН. Він підкреслив значення Міжнародного кримінального суду у сфері боротьби із тероризмом і повідомив, що Парламентська асамблея постійно закликала держави-члени й держави-спостерігачі ратифікувати Статут Суду, що вони у своїй більшості й зробили. За його словами, Рада Європи вітає рішення ООН про створення Ради з прав людини. Що стосується Ради Безпеки, то Асамблея виступає за більш представницький склад, який

підвищить її авторитет, за більш ефективний процес прийняття рішень і за впровадження відповідних механізмів для більш ефективного їх виконання. Парламентська асамблея Ради Європи також висловила на користь втілення парламентського виміру у роботу Генеральної Асамблеї. Рада Європи підтримала пропозиції щодо створення Комісії по миробудівництву, а також активізацію співпраці між ООН та регіональними й іншими міжурядовими організаціями. У сфері попередження конфліктів дві організації провели в червні 2005 р. у Нью-Йорку перше зібрання відповідальних за різні питання, які представляють спільний інтерес. Що стосується підтримання миру, Місія тимчасової адміністрації ООН в Косово і Рада Європи працювали в тісній співпраці, зокрема у сфері захисту прав людини.

16 грудня 2008 р. делегати 63-ї сесії Генеральної Асамблеї схвалили резолюцію про зміцнення взаємодії ООН з Радою Європи (A/RES/63/14). В документі визнається роль Ради Європи у справі захисту і зміцнення прав людини і фундаментальних свобод, демократії і правової держави на Європейському континенті. Резолюція є програмним документом, який фіксує напрями взаємодії всесвітньої Організації і Ради Європи. Це рішення відповідає прагненню двох організацій до більш тісного співробітництва у підтримці міжнародного миру й безпеки, захисту прав людини, боротьби з тероризмом, попередження конфліктів та постконфліктного миробудівництва. Прийняття резолюції сприятиме реалізації Цілей розвитку на межі тисячоліть, а також досягненню визначеної на Третньому саміті у Варшаві держав-членів Ради Європи головної стратегічної цілі – будівництва Європи без розподільчих ліній на основі демократії, прав людини, верховенства права, культурного розмаїття й соціального єднання.

Література:

1. Agreement between the Secretariat-General of the Council of Europe and the Secretariat of the United Nations of (1951). - <http://www.coe.int/t/der/docs/UNCoEAgreement1951.pdf>
2. Arrangement on Co-operation and Liaison between the Secretariats of the United Nations and the Council of Europe (1971). - <http://www.coe.int/t/der/docs/UNCoEArrangement1971.pdf>
3. Resolution on Observer status for the Council of Europe in the General Assembly (1989). - http://www.coe.int/t/der/docs/UNARES446_en.pdf
4. Resolution on Co-operation between the United Nations and the Council of Europe (2006). - http://www.coe.int/t/der/docs/UNARES6113_en.pdf
5. Report of the UN Secretary General on co-operation between the United Nations and regional and other organisation (2006). - http://www.coe.int/t/der/docs/UNReportA61_256_en.pdf
6. Resolution on Co-operation between the United Nations and the Council of Europe (2008). - http://www.coe.int/t/der/docs/UNARES6314_en.pdf
7. Report of the UN Secretary General on co-operation between the United Nations and regional and other organisations (2008). - http://www.coe.int/t/der/docs/UNReportA63_228_en.pdf
8. Заблоцька Л.Г., Федорова А.Л., Шинкаренко Т.І. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи. - К. «Фенікс», 2007.
9. Піляєв І.С. Рада Європи в сучасному євроінтеграційному процесі.- Київ:Юридична книга.- 2003.- 436с.